

22.10.2024

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 163/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 35 §:n ja perusopetuslain 17 §:n muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntö 16.10.2024

OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua kunnan peruspalveluiden valtiosuudesta annetun lain 35 §:n ja perusopetuslain 17 §:n muuttamisesta.

1 Yksityisten perusopetuksen koulutuksenjärjestäjien kotikuntakorvauksen korottaminen 100 prosenttiin on kannatettavaa

OAJ kannattaa esitettyä muutosta kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 35 §:n 5. momenttiin. Yksityiset koulutuksenjärjestäjät pääsääntöisesti järjestävät perusopetuslain mukaista oppimisen tukea jo nykytilassa. Varsinkin kuntien kanssa lähikouluna sopimussuhteessa toimivat yksityiset perusopetuksen järjestäjät toteuttavat tukea vakiintuneesti kunnallisen koulutuksen järjestäjän tavoin sekä tuen järjestämisessä kunnan kanssa yhteistyötä tehden.

Vastaavasti OAJ pitää oikeellisena yksityisten koulutuksenjärjestäjien oppimisen tukea koskevien velvoitteiden yhtenäistämistä kunnallisen opetuksen järjestäjän kanssa perusopetuslain oppimisen tuen osalta PoL 17 § mukaisesti tai vireillä olevan uusien tuen säädösten mukaisesti.

Esitämme, että valiokunta korostaa omassa mietinnössään sitä, että oppimisen tukea tulee antaa tarpeen ilmetessä riippumatta koulutuksen järjestäjästä, jolloin oppimisen tukea koskevien velvoitteiden on koskettava oppilaskohtaisten tukitoimien järjestämisen osalta kaikkia perusopetuksen järjestäjiä.

Ehdotetut muutokset vahvistavat yksityisen koulutuksenjärjestäjän tuen järjestämistä koskevien velvoitteiden yhdenvertaisuutta

2 Kotikuntakorvauksen korottamisessa tulee huomioida myös yliopistojen harjoittelukoulut sekä valtion koulut

Hallitusohjelman mukaisen kotikuntakorvauksen korottamisen tarkoituksena on yhtenäistää koulutuksenjärjestäjiä koskevia velvoitteita ja vahvistaa oppilaan yhdenvertaista oikeutta oppimisen tukeen. Esityksen mukaan kotikuntakorvauksen korottaminen ei kuitenkaan koskisi yliopistojen harjoittelukouluja ja valtion kouluja. Perusteeksi rajaukselle mainitaan hallitusohjelman kirjaus koskien vain yksityisiä

22.10.2024

koulutuksenjärjestäjiä. Rajaus ei OAJ:n näkemyksen mukaan ole tarkoituksenmukainen.

Yliopistojen harjoittelukoulut järjestävät nykytilassa PoL 17 § mukaista oppimisen tukea varsin kattavasti kuntien kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuen. Monet yliopistojen harjoittelukoulut toimivat yksityisten koulutuksenjärjestäjien tavoin lähikouluna oppilaaksiottoalueellaan.

OAJ korostaa, että harjoittelukoulun kannalta on oleellista, että opettajankoulutuksen opetusharjoitteluja voidaan suorittaa yliopiston harjoittelukoulussa todellista koulutuksen kenttää vastaavissa olosuhteissa.

Opettajankoulutuksen ja varsinkin erityisopettajakoulutuksen näkökulmasta yliopistojen harjoittelukoulujen valtakunnallinen vaikuttavuus on huomattava erityispedagogisen osaamisen kehittämisessä. Harjoitteluympäristön tulee vastata yhdenvertaisesti kansallisten periaatteiden mukaisesti järjestettyä opetusta ja oppimisen tukea.

OAJ huomauttaa myös, että yliopistojen harjoittelukoulujen osalta on tärkeä kiinnittää huomiota kasvavaan osaamisen kehittämistarpeeseen koskien kielitietoista opetusta sekä perusopetukseen valmistavaa opetusta. Edellä mainitut on katsottava osaksi oppimisen tuen kokonaisuutta ja varmistettava yliopistojen edellytykset, mutta myös sitoutuminen opettajankoulutuksessa tunnistamaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opetukseen liittyvä ammatillinen osaamistarve.

Yliopistojen harjoittelukouluissa ja valtion kouluissa opiskelevien oppilaiden määrän ollessa valtakunnallisesti varsin vähäinen, ei kotikuntakorvauksen nostaminen yhtenevästi 100 prosenttiin aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia.

OAJ pitää tärkeänä, että säädöksessä tunnistetaan tarve eri koulutuksenjärjestäjien ja kunnan yhteistyölle muodostettaessa oppilaan oikeuksien näkökulmasta yhdenvertaista sekä kattavaa oppimisen tuen rakennetta. OAJ pitää kannatettavana yliopistojen harjoittelukoulujen rehtoreiden (Harre ry.) lausunnossaan esittämää säädöspäätöistä yhteistyövelvoitetta sijaintikunnan/kunnallisen opetuksenjärjestäjän kanssa.

OAJ esittää, että valiokunta omassa mietinnössään muuttaa lakiesitystä siten, että myös yliopistojen harjoittelukoulujen ja valtion koulujen kotikuntakorvaus korotetaan yksityisten koulutuksenjärjestäjien tavoin yhtenevästi 100 prosenttiin. Vastaavasti 17 § (tai vireillä olevien perusopetuksen tuen säädösten) osalta säädöksessä ei rajattaisi valtion kouluja tai yliopistojen harjoittelukouluja tuen järjestämisvelvoitteen ulkopuolelle.

Mikäli valiokunta ei pidä lakiesityksen muutosta yliopistojen harjoittelukoulujen ja valtion koulujen kotikuntakorvauksen osalta mahdollisena ehdottamallamme tavalla pyydämme, että valiokunta mietinnössään esittää seuraavaa lausumaa.

22.10.2024

Lausumaehdotus:

Tämän lausuman hyväksyessään eduskunta edellyttää toimenpiteiden aloittamista yliopistojen harjoittelukoulujen erityisluokkamuotoisen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämiseksi. Tämä mahdollistaa toimimisen erityisluokanopettajana ja valmistavan luokan opettajana opetusharjoittelun aikana.

3 Esityksen toteutus on oikea-aikainen

Perusopetuksen oppimisen tukea uudistetaan samaan aikaan esitetyn kotikunta-korvausta ja rahoituslakia koskevan muutoksen kanssa. OAJ pitää esitettyä aikataulua uudistukselle oikeellisenä, sillä oppimisen tuen uudistuksista ja niihin liittyvistä opetussuunnitelmamuutoksista on joka tapauksessa viestittävä kaikille koulutuksenjärjestäjille korostuneesti. Näin ollen uusien velvoitteiden piiriin astuvat yksityiset koulutuksenjärjestäjät sekä harjoittelukoulut ovat luonnollisesti osa uudistuksen toimeenpanoa ja paikallisen opetussuunnitelman tarkentamista. Yksityisten koulutuksenjärjestäjien mahdollisesti tarvitsema toimeenpanon tuki on kiitettävästi huomioitu esityksen perusteluissa.

Vaikutusarviointeihin ei ole sisällytetty arviota voimassa olevan PoL 17 § mukaisen veloitteen edellyttämästä erityisopettajatarpeesta yksityisten koulutuksenjärjestäjien ja harjoittelukoulujen oppilaitoksissa. Lisätarve erityisopettajien määrässä ei kuitenkaan ole merkittävä ja lisätarve koskettaa ennen kaikkea niitä oppilaitoksia, joissa ei ole annettu erityisen tuen mukaista erityisluokanopettajan antamaa kokoaikaista erityisopetusta.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtajaTuomo Laakso
Johtava erityisasiantuntija